

MAGYAR LAJKA

* 3 lei

Taxa postală plă
aprobărilor Dir. Ge

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2. BUDAPE

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 295 (1441) szám * Szerda, 1936 december 30

Románia
dr Gyárfás Elemér

Hazatérés a resitai vadászatokról

Tatarescu miniszterelnök nyilatkozott, hogy a találkozás
mögött nem volt politika

Bucuresti. Saját tud. Sztójadinovics, jugoszláv miniszterelnök hétfőn este a resitai vadászatról visszautazott Belgrádba, Tatarescu miniszterelnök és kísérete pedig Bucurestibe. A vonaton Tatarescu nyilatkozott az újságíróknak és kihangsúlyozta, hogy a resitai vadászat mögött nem lehet politikai tárgyalásokat keresni. Az egész vadászkirándulásnak csupán üdülés és szórakozás volt a célja, amelyre neki is joga van. Kérte az újságírókat, hogy ne bocsátkozzanak találgatásokba, mert kénytelen lesz őket megcáfolni.

Tatarescu a vonaton tanácskozást folytatott a liberális párt néhány tagjával, akiknek kijelentette, hogy a resitai hadfelszerelési művek sokat fejlődtek.

— Uralomrajutásomkor — mondta többek között — a gyárban csak háromezer munkás dolgozott, míg most több, mint kilencszázat foglalkoztatnak, ami a fejlődés ékes bizonyítéka. Az ország új gazdasági kilátások felé halad és úgy a gazdasági termelés, mint a kereskedelem terén nagy fellendülés várható. Nehéz és sokféle munka áll még előttünk és éppen ezért rövid időn belül nem távozhatom a kormány éléről.

A fenti nyilatkozat és Tatarescu tiltakozása ellenére is a fővárosi sajtó célzó arra, hogy fontos tanácskozások folytak a két miniszterelnök között, amelyek célja a kisautant együttműködésének további megszilárdítása volt.

A KÜLÜGYMINISZTER BESZÁMOLÓJA
A PÁRIZSI UTRÓL — ROMÁNIA ELISMERI
AZ ABESSZINIAI OLASZ URALMAT

Bucuresti. Saját tud. Antonescu Victor, külügyminiszter kedden este beszámolót mond a külügyminisztériumban a sajtó képviselői részére. A beszámoló iránt óriási az érdeklődés. A külügyminiszter a párizsi útján elért eredményekről fog tájékoztatást adni s ezek során előreláthatólag érinteni fogja a resitai találkozásról folyó megbeszéléseket is.

Bucuresti. Saját tud. Antonescu Victor külügyminiszter közölte Ugo Sola bucaresti olasz követtel, hogy a román kormány konzulátus szándékszik felállítani Addisz-Ababában. Kérte, hogy az olasz kormány ehhez adja meg a hozzájárulást.

Megélénkültek a harcok Spanyolországban

Cordobában újabb tizenkét kilométerrel haladtak előre
a nemzetiek

Párizsból jelentik: A spanyol polgárháborúról érkezett legújabb jelentések szerint a karácsonyi ünnepek után még jobban megélénkültek a harcok valamennyi hadszíntéren.

A nemzeti csapatok Cordoba tartományban a legutóbbi negyvennyolc óra alatt ismét tizenkét kilométert haladtak előre.

A főváros lakossága már négy nap óta állandó páni félelemben él. Az emberek nem mernek kimozdulni a pincékből, mert állandó tűzvédelmi harc veszélyezteti a város legnagyobb részét.

NÉGYEZER TUSZ KICSERELÉSE

Genfben jelentik: Mint ismeretes, az utóbbi napokban tárgyalások folytak és folynak a spanyol harcoló felekkel a túsok kicsereléséről. Most a vöröskereszt genfi szervezetét értesítették, hogy a tárgyalások kedvező mederben folynak és sikerrel végződnek négyezer tusz kicserelésére tárgyában.

AMERIKA REPÜLŐGÉPEKET ÉS GÉP-
MOTOROKAT SZÁLLIT A SPANYOL
VÖRÖSEKNEK.

Washingtonból jelentik: A külügyi hivatal közölte, hogy az amerikai Wimalert re-

pülőgépgyári cégnek engedélyt adott, hogy 2 millió 277 ezer dollár értékben repülőgépeket és repülőgépmotort szállítson a spanyol vörös kormány csapatainak. Az engedély alapján a cég tizenhét repülőgépet és ötszázötven repülőgépmotort szállíthat Bilbaoba.

A spanyol polgárháború kitérője óta ez az első eset, hogy Amerika kiviteli engedélyt adott.

FEGYVERVÁSÁRLÁSOK
A SPANYOL VÖRÖSEK RÉSZÉRE
ROMÁNIÁBAN?

Bucuresti. Saját tud. A Capitala című napilap legutóbbi számában vezetőcikk jelent meg, amelyben a kormány tudomására hozzák, hogy a spanyol marxistafront ügynökei Romániában fegyvereket vásárolnak. A román jobboldal méltán fel van háborodva és erélyes mozgalmat indított. A cikkíró kéri Tatarescu miniszterelnököt, hogy a szokásos erélyvel lépjen közbe és akadályozza meg az erköletelen üzérkedést. A feltűnést keltő cikket Etix álnéven Eugen Titeanu volt államtitkár írta.

(Tudósításunk folytatása az 5-ik oldalon.)

Svinhufvud, a finn

(S. I.) Ezt a furcsa nevű embert mostanában egész Európában ünnepeleik. Az alkalmat az ünneplésre az adta, hogy a napokban töltötte be 75. életévét. Negyven esztendeje áll a finnek nemzeti mozgalmának élén, 1931. óta pedig az újjászületett finn államnak feje. Külföldi lapok hosszú cikkeiben foglalkoztak életének történetével, alkotásaival, szerepének történelmi jelentőségével. A mi részünkről is több figyelem jár ki személységének annál, amit eddig kapott. Nemcsak azért, mert a rokon és jóbarát finn nép életébe világít be minden sor, amit róla leírhatunk. Ez az élet rávilágít számos olyan problémára is, melyek ma talán jobban és közelebbről érintenek bennünket, mint magukat a finneket.

A finn elnököt öt évvel ezelőtt szemtől-szembe láttuk jónéhányan itteni magyarok, amikor a IV. finn-ugor kulturkongresszus közönségét az elnöki palotában vendégül láttuk. A hajdani cári gubernátor hatalmas termeiben egyenként járultunk az elnök elé, kinek mindenkihez volt néhány meleg szava, általános érdeklődést mutató kérdése. Láttuk daliás, szíves alakját, mely a bujdosások és szökések idejében annyi veszélyt és bajt jelentett számára, mert semmiképpen sem lehetett elrejtene külső ismertető jeleit. Néhány percen keresztül közvetlen közelről nézhettünk arcába, szürke szemébe és megállapíthattuk, hogy találnak a hasonlatok, melyekkel e vonásokat jellemezni szokták: valóban olyan ez az arc, mintha a finn gránitnak kővéből faragták volna, a szemek pedig mintha a finn tavak kicsiny testvérei lennének.

A régi cári birodalomban tisztviselő és bíró volt Svinhufvud elnök. Tudvalevő, hogy Finnország a régi orosz birodalomban egészen sajátos helyzetet foglalt el. Önálló nagyhercegség volt s mint ilyen széleskörű önkormányzattal rendelkezett. Még katonáskodni sem voltak kötelesek a finnek. A világháborúnak épen úgy nézött ki, mint akármelyik független északi állam. A finn lövészezredek, melyekkel a világháború alatt az orosz frontokon megismerkedtünk, nem Finnországból való csapatok voltak, hanem abból a széles finn övből kerültek ki, mely a hajdani orosz fővárost, Szentpétervárt körülveszi. Ez a miliós város épenúgy született, ahogyan ma iparigőrcsok nőnek ki hirtelen minden igazok nélkül az orosz steppe közepéből. A teljhatalmu kényúr, ki akkor a nyugati országok polgári művelődését akarta nagy hirtelen utólrni, leszurta botját a finn tundryák középebe és kiadta a parancsot: ide kell megépíteni az új fővárost. A külföldi mérnökök és a helyi jobbágyok tizezrei pedig sok pénznek és rengeteg felesleges szenvedésnek árán megépítették a kitűzött idő alatt, melyet ugyan nem öt éves terv, hanem cári ukáz határozott meg. Az egyetlen különbség, hogy az akkori kényurak Nagy Péter cárnak nevezi a történelem.

Nagy Péter ivadékai sehogysem akarták tiszteletben tartani azokat a szabadságokat, melyeket a finn nagyhercegségnek s így a finn nép zömének a hódító cár megadott. Százados nagy tusakodás folyt e kérdés körül, melynek egyik legtisztéletreméltóbb bajnoka Svinhufvud, a mostani elnök. Életrajzának írói egyhangulag abban látják sikereinek titkát,

hogy mindig az igazságosság és törvényesség álláspontján állott. Ebből azonban soha nem engedett, akkor sem, amikor a következetességért Szibéria járt. Ebben is része volt. Az 1917. évi bolsevista forradalom és az általános felfordulás, mellyel járt, szibériai fogságban érte. Halálos veszedelmek között tárgyalt a mérhatalom orosz birodalom új uraival, míg elérte, hogy kis hazájának, hárommillió népének nemzeti függetlenségét elismerték s ennek alapján megkaphatta a külföldi államok elismerését is.

Tántorithatatlan kitarás a jog, igazság és törvényesség alapjai mellett makacs ragaszkodás a megszerzett nemzeti és nemzetközi jogokhoz, — ezek jellemzik Svinhufvud személyiségét és politikáját. A németek Hindenburg történelmi alakjával hasonlítják össze, akire külsőleg is emlékeztek. Mi úgy találjuk, hogy sokkal több a lelki rokonság közte és Deák Ferenc között.

A másik nem mindennapi tanulság, mit ez a nagy és eredményes emberi élet kínál az, hogy a finneknek ez a nemzeti vezére, ki hazájából hatalmas és szilárd hátyját épített ki a bolsevizmus terjeszkedése ellen, ez az élesen jobboldali, befelé és kifelé egyformán finn és nemzeti államférfiu — svéd nemesi családból származik. Ősei a svédországi Dalarne vidékén éltek, mielőtt Finnországban letelepültek és százados együttélés után testestül-lelkestül finnek lettek. A svéd eredet, a svéd név nem akadályozta és nem feszélyezte Svinhufvud-ot, hogy a finn kulturális és gazdasági felszabadulásnak legfőbb vezetője legyen, pedig ez a mozgalom — svédek ellen irányul. Finnország lakosságának mintegy 12 százaléka ma is svéd. Ez a 4—500.000 lelket számláló nép, melyet a finn alkotmány testvéruemzetnek, második hivatalos államnyelvnek ismert el, az ország gazdasági vezető rétegét, a finnek gazdasági életének hasznélvezőit jelenti, a valóságban tehát a finn gazdasági élet ura.

Bennünket azonban most nem a közjogi vonatkozás, hanem csupán az a lélektani mozzanat érdekel, hogy ennek a nemzeti és gazdasági küzdelemnek egyik vezetője — svéd törzsből származik.

Ez annál érdekesebb, mert a finn és észtróp nemzeti ébredésének, a német és svéd szellemi befolyás megtörésének nagy alkotói és uttorói között igen nagy számban szerepelnek olyan kiváló férfiak, kik ugyanebben a helyzetben voltak.

A finnek nemzeti époszát, a *Kalevala*-t, mely a finn nemzeti ébredés, az egész finn

kultúra és művészet legfőbb forrása lett, az ugyancsak svéd eredetű *Lönrot* fedezte fel, illetőleg állította össze szerteszört, nagyrészt elfelejtett finn népi regékből és hasonló népköltészeti emlékekből.

Esztországban ugyanez a helyzet. Ott az ébredésnek és nemzeti művelődésnek folyamatát, az idegen befolyások lerázásának uttoró megindítását a hasonlóképpen népi éposz végezte el, melyet *Kalevipoeg* néven ismer az irodalomtörténet. Ennek a hatalmas műnek összegyűjtője és tulajdonképeni szerzője pedig a német eredetű *Kreutzwald* Frigyes.

Kreutzwald-ot az ő német származása és német neve éppen oly kevésbé feszélyezte a német kulturális befolyás ellen való küzdelemben, mint Lönrot-ot az ő svéd neve és svéd eredete abban, hogy a svéd befolyás túltengését a finn kulturára károsnak találja és szellemi képességeit a finn kulturális felszabadulás művének szentelje.

Ezekből a hasznos és áldozatos életekből sok nagy tanulság következik. Semmiesetre sem az, hogy ezek a férfiak azért jutottak e vezető szerepekhez, mert netán faji fölényben

voltak az őslakossággal szemben. Bizonyára igen sok svéd, német és más eredetű ember él ezekben az északi országokban, kik lángoló patrióták, de tehetség hiányában semmiféle szerephez nem jutottak.

Trikál József:

Új élet a régi romjain

Szines egymásutánban láthatjuk e könyvben az új világot, amely felé haladunk, az új szellemet, amely mindent átjár, korunk sebeit, a kibontakozás lehetőségeit.

Amateur-kötés, 230 oldal. Ara 105 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál

A Mezőgazdasági Hitelintézet szükségességéről nyilatkozott a liberális párt elnöke

A kisbirtokosok hiteligényeinek ellátására a szövetkezeteken keresztül egy milliárdot fordítanak

Bucurestiből jelentik: A kormány a képviselőház elé terjesztette még a parlamenti szünet előtt a Mezőgazdasági Hitelintézet megszervezéséről szóló törvényjavaslatot, amelyet a parlamenti szünet után kíván megszavaztatni. A javaslatban kapcsolatban *Bratianu* Dinu pártelnök nyilatkozott a *Viitorul*-nak és többek között a következőket mondta:

— A földreform megvalósításával egyidejűleg a *Cassa Rurala* agrárhitelintézet megszűntette működését. A gazdasági válság, valamint a választási ügynökök azon propagandája, hogy a mezőgazdasági adósságok ne fizessék ki tartozásaikat, megrendítette a szövetkezetek egy részét. Azelőtt a legjobban fizető adósságok a falusiak voltak. Egy ízben már megkísérelték a mezőgazdasági hitel megszervez-

sét, de eredmény nélkül. A kisgazdák részére szolgáló hitelnek a szövetkezeteken kell nyugodnia, decentralizálnak kell lennie, hogy a falusiak széles tömegeit szolgálhassa, nem épülhet fel kapitalista alapokon és főképpen nem veheti alapul a külföldi tőkét. Az új törvény értelmében szövetkezeti alapon Mezőgazdasági Hitelintézet létesül, amelynek több, mint egymilliárd leit bocsátanak rendelkezésére. Ezt a tőkét nagyrészt a Banca Nationala, másrészt pedig mezőgazdasági hitelszervezetek szolgáltatják. Ez az új intézmény nagymértékben lesz majd a földbirtokok 90 százalékát kitevő kisbirtok segítségére. A mezőgazdák részére a hiteleket alacsony kamatokkal folyósítják. A mezőgazdaság fejlesztése érdekében egyébként más törvényjavaslatokat is előterjeszt a kormány

Szövetkezeti mozgalom

Örömmel olvassuk, hogy a székelylakta falvakat szorgalmasan látogatják a szövetkezeti élet vezérférfiai és igyekeznek elhínteni a szövetkezeti gondolat magyát a falu népe között. Célokot tűznek ki és gyakorlati útmutatással is szolgálnak ezeknek a céloknak a megvalósítása terén. Talán a legalkalmasabb időben történik ez az újabb megmozdulás és hisszük, hogy éppen ezért meg is lesz a kellő eredménye.

Tárgyilagos szemmel nézve a székely havasok alatt pezsdülő munkát, azt is meg kell állapítanunk, hogy a szövetkezeti vezetők igazán nehéz feladatot vállaltak magukra, amikor a szövetkezeti eszmét magyarjaink körében öntudatosítani igyekeznek. A magyar ember eddig a kereskedelmet nagykényelmesen átengedte másoknak és legtöbbszörre arra volt csak gondja, hogy a földből munkával, verítéssel, gonddal-bajjal elővarázsolja az Istent áldását.

Amikor azután már készen volt a termés, megszünt a magyar tudomány is. Az értékesítésnél megakadt a magyar ember s aki élelmes volt, annyit kereshetett rajta, amennyit csak nem szegyelet. A földrobotosa így sehogy sem kapta meg fáradságáért a jól megérdemelt ellenszolgáltatást, hanem a haszon mindig csak a közvetítő kereskedelemnek jutott.

Természetes és érthető volt azután, hogy a gazda így csekélyebb jövedelemhez jutva, megelégedett annyival is, hogy a maga és csa-

ládja létét fentartsa, de gazdaságának fejlesztésére már nem tudott áldozni. Vagy ha áldozni akart, a bankhoz kellett fordulnia. A bankot pedig ismerjük jól. A pénz kapzsi étvágya, amit az óriási, lelketlenül szedett kamatok fejtek ki legjobban, sokszor a gazda kicsi földjét is elvitte, nemhogy áldást hozott volna a kamatos pénz.

Gazdáink annyiszor érezték ennek az állapotnak a visszasságát és annyiszor kívánták magukban forró óhajtással, hogy létesüljön végre az a közösség, amely a falu gazdasági érdekeit önzetlenül, testvéries szeretettel felkarolja. Ennek a vágynak az öntudatos kifejezői a szövetkezeti élet fátylahordozói, akiknek az eszme öntudatosítását kell elvégezniük. Bele kell vinniük a falu népének véérébe, mindennapi gondolatává kell tenniük a szövetkezeti élet szükségességét.

Segíts magadon, az Uristen is megsegít! — mondja a közmondás is. Már pedig az önségités legkézzelfoghatóbb módja az, amikor a falu kizárja a közvetítő kereskedelem kiuzorázó politikáját és saját maga szab irányt gazdasági életének. Csak jólét, fejlődés és megelégedettség fakadhat az ilyen összefogás nyomán. Csak a jövő biztosabb és erőteljesebb alapjainak lerakását eredményezheti a lelkiismeretes, öntudatos szövetkezeti munka.

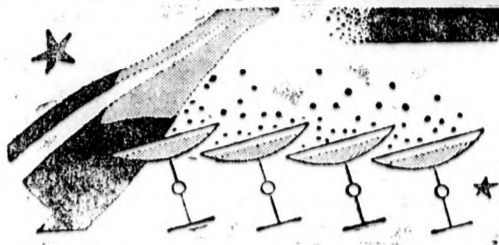
Ezért üdvözljük tehát nagy örömmel azt a bejelentést, hogy a szövetkezeti élet új úton akar megindulni és kívánjuk, hogy a magyar nép teljes megértéssel fogadja azoknak a munkáját, akik éppen az ő boldogulása érdekében fáradoznak.

Ismert szakemberek

népszerű, mindenki által érthető értékes orvosi művei!

Müller dr: A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása	110 lei
Soós dr: A diétás konyha technikája	240 "
Gáspár dr: Fajismeret	145 "
Földes dr: Fiatal anya	95 "
Káldor dr: Hogyan kerüljük el a korai öregedést?	110 "
Bucányi dr: Nyerskoszt	110 "
Mezei dr: Mit tegyek, mi ne tegyek, ha szép akarok lenni?	95 "
Várady: Népszerű egészségügyi előadások	95 "
Engländer: A reumás bajok házi kezelése	90 "
Engländer: A visszeres láb	57 "
Engländer: Ludtalp, bokasüllyedés és egyéb fájdalmak	15 "
Ch. Baudouin: Önfegyelmzés művésze	110 "
Dr Donáth: Alkoholizmus — Alkohol-kérdés	40 "
Kellner: Mit kell a sportólnak a saját testéről tudnia	105 "
Lukács: Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember	110 "
Pogány János: Elelmiszertáblázat. Pontos számítások az élelmiszerek és étkezési cikkek kalóriamennyiségéről és tápértékéről	45 "

Kapható: Kiadóhivatalunkban.

ÜNNEPÉLYEKEN A JÓKEDV — FORRÁSA!

MOTTPEZSGÓ ÉS
BOROK

Lassú hanyatlás a pápa egészségi állapotában

A baltérden mutatkozó nyílt seb nem gyógyul

Vatikánvárosból jelentik: A pápa egészségi állapotában egyes megbízhatónak látszó jelentések szerint állandó lassú hanyatlás mutatkozik.

Az *Osservatore Romano* beszámol arról, hogyan töltötte a Szentatya a karácsonyi ünnepeket. Megemlíti, hogy a pápa beteg lábában különösen éles fájdalmakat érzett.

A *Tribuna* szerint a Szentatya, aki karácsony ünnepén fölkel, hogy résztvegyen a szentmisén, le kellett mondania erről a szándékáról, mert lába egyre fokozódó mértékben megdagadt.

Hétfői jelentés szerint a pápa állapota változatlan. A betegség nem súlyosbodott, de ez a változatlanság maga is veszedelmet jelenthet. A Szentatya bal térdén jelentkező nyílt seb nem mutat gyógyulási hajlandóságot.

AGGÓDNAK A BETEG ÉLETÉÉRT

Rómából jelentik kedden délután két óra körül: A Szentatya állapotáról egyre aggasztóbb hírek érkezik. Környezete nem titkolja, hogy aggódik a nagy beteg életéért. Az orvosok által előírt 25 napos teljes pihenés megkönnyebbülést hozott a pápa állapotában, de bizonyos helyi zavarok, amelyek gondot okoztak, most is meg vannak és szivgyengeség is mutatkozik. A nagy betegnek erős és fájdalmas érgörcei vannak és állandóan rossz a közérzete.

India nemzeti kongresszusa kimondotta, hogy nem vesz részt VI. György koronázásán

Egyhangulag megtagadta az új alkotmány elfogadását

Londonból jelentik: Az indiai nemzeti kongresszus egyhangulag elutasította India új alkotmányát. A kongresszus határozata azt mondja, hogy az új alkotmányt a népakarat ellenére akarják Indiára rákényszeríteni, s hogy ez az alkotmány ellentétben van India szabadságtörekvéseivel és csak a brit imperializmust erősíti. India az angol birodalom-

nak olyan önálló tagja akar lenni, mint a többi angol gyarmatállam. A kongresszus követeli, hogy közvetlen választójog alapján törvényhozó gyűlést hívjanak egybe s hogy ez készítsen India számára új alkotmányt. Végül a kongresszus elhatározta, hogy nem vesz részt VI. György király koronázásán.

A palesztinai arabok újabb zavargásra készülnek

Rablásokból és a narancskivitelre kivetett sarcokból gyűjtene a fölkelésre pénzalapot

Jeruzsálemből jelentik: Palesztinában újból rendkívül kiéleződött a helyzet. Attól tartanak, hogy az arab zavargások ismét föllángolnak. A legutóbbi napokban már több ízben került sor utcai zavargásokra.

Keddre virradó éjszaka Nablus közelében az arabok föltartóztattak öt magán gépkocsit és egy társas gépkocsit és az útasokat mindenükből kifosztották. A rablótámadást a jelek szerint az arab fölkelő önkéntesek követték el, akik ily módon akarnak az új fölkelés számára pénzalapot gyűjteni. Ez a pénzalap, amely eddig már 25 ezer angol fontot tesz ki, egyrészt rablótámadásokból, másrészt abból az adóból gyűlt össze, melyet az arabok a narancskivitelre vetettek ki a maguk titkos tanácsában. Arra számítanak, hogy mire a narancskivitel lebonyolódik, 75 ezer font gyűlt össze a fölkelési alap javára.

Angol körökben nagy aggodalommal figyelik az események alakulását, mert attól tartanak, hogy az újabb fölkelés még véresebb harcokra fog vezetni, mint a legutóbbi.

BÉKÜLÉSRE IS HAJLANDÓK AZ ARABOK

Jeruzsálemből jelentik: Míg egyrészt az arab terrorselekmények kiújulásával kapcsolatban az a veszély fenyeget, hogy az arab fölkelés újból erőre kap, addig másrészt olyan jelek mutatkoznak, hogy az arabok feladják a bojkottot az angol vizsgálóbizottsággal szemben. Eddig ugyanis, — mint ismeretes — nem voltak hajlandók a vizsgálóbizottsággal együtt működni.

Az angoloknak azzal sikerült megnyerniük az arab uralkodók jóindulatú támogatását, hogy ígéretet tettek az arab államok federatív államszövetségének megalakítására.

Egy svédországi mázolósegéd jelentkezett és pontos személyleírást adott Lindbergh bébi elrablójáról

Newyorkból jelentik: Ha igazaknak bizonyulnak a hírek, a Lindbergh-bébi elrablásának ügye Hauptmann Brunó kivégzésével még távolról sem nyert befejezést. Az ismeretes ítéletbe nem nyugodott bele Hauptmann özvegye sem, aki csak a napokban jelentette be, hogy újabb bizonyítékokat szerzett férje ártatlansága mellett. Ennél azonban érdekesebb a másik híradás, amely szerint a svédországi Göteborghban Gunnar Svetberg mázolósegéd az amerikai konzul előtt jelentkezett és elmondotta, hogy ismeri a Lindbergh-bébi igazi gyilkosait.

Svetberg a gyermekrablás idején Newyorkban lakott egy férfinél, akiről csakhamar megtudta, hogy gangsterkedésből él. Házigazdája ebben az időben több vastag pamut-harisnyát lopott el tőle és Svetberg rájött, hogy ezeket éjszakai kirándulásai idején cipője felett viseli, hogy nesztelenül járhasson.

Ilyen házikötésű harisnyáktól származó nyomokat találtak a Lindbergh-villa kertjében a gyermekrablást követő napon. Ez azonban még nem minden. Svetberg, mint mondja, a Lindbergh-villa tervrajzát is látta házigazdájánál, sőt a gyermekrablást követőleg egy beszélgetést is kihallgatott, melynek folyamán a bandita nyíltan beismerte, hogy ő a tettes.

A mázolósegéd szerint a gyermeket hatan rabolták el. Narkotizálták, de a túlságosan erős adag kloroformtól a csecsemő meghalt, mire kalapáccsal bevették a fejét és elásták. Hauptmann azonban, meséli Svetberg, nem vett részt a rablásban, csupán a zsarolásba kapcsolódott bele.

Ovassátok és terjesszék a Magyar Lapok-at!

Külön határrendőrség felállításával akarnak véget vetni a csempészségnek

Bucurestiből jelentik: A nyugati és az északi határok mentén egyre elharapózó csempészet letörésére a belügyminisztérium és a vámigazgatóság képviselői külön határrendőrség felállítását javasolták a pénzügyminisztériumban legutóbb megtartott értekezleten. Ez a rendőrség mozgó őrsek útján együttműködne a vámszervekkel és határőrcsapatokkal és ugyancsak rendelkezésükre bocsátanák a leggyorsabb közlekedési eszközöket is.

A pénzügyminiszteri értekezleten tervezet dolgoztak ki, amely szerint tíz kilométernyire bővítenék ki a határzónát. A fokozott ellenőrzés érdekében ki fogják irtani a határmenti erdőségeket is. A *Curentul* értesülései szerint a tervezet azonnali hatállyal érvénybe lép, mihelyt eleget tettek a törvényes formáságoknak.

Város, ahol három nap alatt négyszáz ember vesztette életét erőszakos halállal. Newyorkból jelentik: A háromnapos ünnepek alatt 400 ember vesztette életét erőszakos halállal. Ezek közül ötvenkilencen rablógyilkosság áldozatai lettek, húszhatan önkézükkel vetettek véget életüknek, két ember repülő baleset áldozata lett, a többiek gépkocsi szerencsétlenség következtében haltak meg.

Orsenigo pápai nuncius fontos tárgyalásokat kezdett Neurath német birodalmi külügyminiszterrel

Tiltakozást jelentett be a kokordátum sérelmei miatt s az egyház és állam közötti összhang érdekében megfelelő intézkedéseket kívánt a kormánytól

Rómából jelentik: A bécsi Reichspost iteni tudósítója értesült, hogy a berlini pápai nuncius, Orsenigo még karácsony előtt fölkereste Neurath báró külügyminisztert és vele hosszabb megbeszélést folytatott. A Rómába érkezett illetékes közlések szerint ennek a látogatásnak különös jelentősége volt, s így a birodalmi főváros katolikus köreiből, mint általában a politikai és diplomáciai körökben nagy figyelmet keltett.

Orsenigo nuncius a látogatás alkalmával óvást emelt amiatt, hogy a németbirodalmi ifjuság megszervezéséről szóló új törvény végrehajtása új és jelentékeny sérelmeket okozott a birodalom és a Vatikán közt létrejött konkordátummal szemben. Ugyanis a végrehajtás miatt zavarok állottak elő egy a katolikus ifjusági szervezetek fennmaradása tekintetében, mint a katolikus vallásos nevelésnek és a katolikus családi életnek az érdekei ellen. A nuncius hivatkozta a konkordátum 1, 4, 5, 21, 23, 25 és 31. szakaszaira, hogy különösen ezek azok, amelyeket a Szent-Ének felfogása szerint az új ifjusági szervezeti törvény s az ebből folyó további törvények és rendeletek leginkább sértenek.

A pápai nuncius hivatkozott még a bajor és a rajnai püspökök pásztorleveleire, aztán Paul-

haber müncheni bíboros-érseknek Hitler kancellárral legutóbb folytatott megbeszéléseire. Ezekből azt az összegeztet vonta le, hogy a katolikus egyház és a nemzeti szocialista német birodalom életkörülményeinek összhangja megvalósítható, s erre a német püspöki kar és hívők részéről minden népi hűség és jóakarattal megvan. Szükséges, hogy a világi kormányzat is megtallálja az összhangzavarások kiküszöbölése módját.

Sürgöten kérte a nuncius Neurath báró külügyminisztert, hogy a birodalmi kormánytól tegyen megfelelő előterjesztést olyan döntésre, mely az egyházpolitikai, erkölcsi és lelki meghasonlás veszélyét eltávolítja a német nép lelkéből. Erre azért is szükség van, mert a német birodalmi kormány szemében is fontos, hogy a német nép lelkileg egységes és határozott antibolszevista blokkja létrejöjjön és szilárdul fennmaradjon.

Neurath báró megígérte, hogy az illetékes belpolitikai tényezőkkel megtárgyalja az előadott fontos kérdéseket. Kérte a nunciust, hogy további döntőjellegű közlések végett még öt újból fölkeresse. A nunciustak így a következő napokban ismét további tárgyalásai lesznek Neurath báróval.

Párisban sztrájkbaléptek az élelmiszerárúshelyek alkalmazottjai

Párizsból jelentik: Hétfőn este váratlanul sztrájkba léptek a párizsi élelmiszer-árúsházak alkalmazottjai. A sztrájknak beláthatatlan következményei lehetnek a párizsi élelmiszerellátás szempontjából, tekintettel arra, hogy a főváros lakosságának nagy többsége élelmiszer-árúsházban szerzi be mindennapos szükségleteit.

A munkabeszüntetés oka az, hogy az alkalmazottak elégedetlenek annak a döntőbírónak személyével, akit Blum miniszterelnök kijelölt arra a célra, hogy a munkaadók és alkalmazottak között közvetítő tárgyalásokat kezdjen.

Módosítják a munkásbiztosítási törvény homályos intézkedéseit

Az országos Munkásbiztosító Pénztár közgyűlésén kemény bírálatban részesítették az intézmény vezetőségét. Új igazgatóság a Pénztár élén

Bucurestiből jelentik: A központi munkásbiztosító pénztár most tartotta meg rendes évi közgyűlését, I. Nistor munkaügyi miniszter elnöklétével.

A közgyűlésen terjesztette elő a munkásbiztosító vezetősége az 1935. évi mérleget és jelentést, amelynek tárgyalása alkalmával éles kritikák hangzottak el a munkásbiztosító működésével szemben. Kifogásolták a felszólalók, hogy a munkásbiztosító az 1936. év végén terjeszti elő az 1934-35. évi mérlegét, majd

rendkívüli közgyűlés összehívását sürgették, amely felülvizsgálja a munkásbiztosító újabb zárszámadásait.

A munkásbiztosító vezetősége jelentette, hogy az állam a törvényben előírt segélykvótát az utóbbi két esztendőben nem szolgáltatta be, aminek következtében deficitessé a munkásbiztosító költségvetése. Súlyos kifogások hangzottak el

a munkásbiztosító orvosainak javadalmazása miatt is.

Az orvosi kar delegátusa azt követelte, hogy a kerületi pénztárak állítsák vissza

a szabad orvosválasztás

rendszerét és az orvosokat részesítsék megfelelő javadalmazásban.

A munkások kiküldöttei újabb diszpenzárok felállítását sürgették.

A közgyűlésen a következő új igazgatóságot választották meg: Penescu-Kertsch, Mircea Ionescu, ing. Ionică, N. Margarit, Al. Samoil, Niculescu-Ritz, mint a munkaadók edlegátusai, I. Mircescu, Ef. Gherman, N. Munteanu, I. Flueraş, Vasile Constantinescu és Ilie P. Calciu, mint a munkások megbízottjai.

A közgyűlés bizottságot delegált a munkásbiztosítási törvényt módosító javaslat elkészítésére.

Módosítani fogják a munkásbiztosítási törvény ama részeit, amelyek homályos intézkedéseket tartalmaznak.

Bucurestiből érkezett jelentés szerint a pénztár új igazgatóválasztmányának tettebb közölt összeállítására nem felelt meg a kormány és a pénztárvezetőség szempontjainak s ezért a megválasztott tagok egyrésze lemondott, hogy új választás legyen kiírható.

Ez megtörtént. Nistor munkaügyi miniszter január 17-re hívta össze a közgyűlést, amely az igazgatóságot újraalakítja. A Pénztár egy-egy közgyűlése kerekén 500.000 leinyi költséget emészt fel. A két közgyűlés tehát a Pénztárnak egymilliójába kerül.

A magyar diákság — Transilvania magyar közönségéhez

Immár kilencedik éve, hogy az újév kezdetén őszinte szóval fordulunk mindazokhoz, kik szívükön viselik országgrészünk magyar főiskolásainak ügyét. Kilencedik éve, hogy ebben az időben a magyar közönség tudomására hozzuk a szokásos clujai magyar diákbál megrendezésének időpontját, amely a diákségélyezés szempontjából rendkívüli fontossággal bír.

Kilencedik éve, — majdnem hagyomány: a kérés és segítés hagyománya, — nem is kell különösképpen szaporítani szavainkat.

Köztudomásu ugyanis, hogy ez a magyar diákbál nem a mulatságért magáért van, hanem abból a kényszerű szükségességből, hogy rászoruló diaktársaink a bál tisztá jövedelméből segélyekhez juthassanak. A transzilván magyarság tehetősebb része nem is zárkózott el soha a kérés elől és a védnöki tisztség elfogadásával mindig segítségére sietett az egyre súlyosabb helyzetbe kerülő és mind nagyobb nehézségekkel viaskodó magyar főiskoláságnak. Jól tudjuk: új teher ez, annyi más teher mellett, de a magyar közönség mindig megnyilatkozó szeretete most is felbátorít, hogy — bizakodással forduljunk a megértőkhöz. S talán nem fog megütközést kiváltani az sem, hogy takarékosági szempontból a kérést nem személyes megkeresés, hanem saját utján juttatjuk el a segítőkhez.

Szándékunk tiszta, lelkiismeretes elgondolása, reméljük, a multhoz hasonlóan támogató jóakarattal találkozik és ebben a hitben közöljük az 1937. évi diákbál főrendezőségének felhívását:

A clujai magyar főiskolai hallgatóság a Székelyek clujai Társasága keretében, a megnevezett gazdasági viszonyok ellenére is, megnevezett szokásos diákbálját 1937. január 31-én. Köztudomásu, hogy évek óta a diákbál a legfőbb anyagi forrása a diákségélyezőknak s így a diákbáltól függ, hogy városunk ezer magyar főiskolai hallgatója, kiknek túlnyomó része

küzködik, milyen mértékben élvezhet anyagi és természetbeni segínyt és ezáltal hogyan biztosíthatja tanulmányainak folytatását. A védnöki adományok teljes egészében, valamint a bál tisztá jövedelme a diákségélyezés javára fordítatik.

Minden levél és pénzadománny „Magyar Diákbál 1937. — Major Pál címére, Cluj, Calea Victoriei 12., Unit. Kollégium” címező küldendő, ahol a pénzadományok átvétele a főiskolás főrendezés mellett történik. Minden pénzadományt hírlapilag is nyugtázunk.

Cluj, 1936. december 24. Mély tisztelettel: A rendező bizottság.

VIGYÁZZ A SZIVEDRE!

Ebből az örökké aktuális könyvből a IV. kiadás most jelent meg!

Hogyan éljen a szívbajos ember?

Szívbaj, érelmeszesedés, vérnyomás.

Írta: dr. Bodon Károly egyetemi tanár,

A tartalomjegyzékből: A szívbetegségek legfőbb tünetei: Gyengeség — A kifulladás — A szívdobogás — Szívtájéki fájdalom — A lélek és a szív — A szívbajok és egyéb bántalmak egymásra való cserehatása — A szívbajok keletkezésének egyéb okai — Toxinok — Baktériumok — Az emberi szervezet által termelt mérgek, belső mérgek, anyagcseremérgek — A szervezetbe kívülről bevitt mérgek — Sebzések, sérülések — Rendellen életmód — Általános életrendi szabályok — Munka — Pihenés — Sport — Táplálkozás — Szeszitalok, kávé, tea — A dohányzás — Nemiélet, házasság — Az alvás — Az érelmeszesedés, vérnyomás — Meg lehet-e gyógyítani a szívbajokat? — A szívbetegségek kezelése — Gyógyszeres kezelése — Étrendi kezelése — Klimaváltoztatás — Nyaralás — Torna, masszázs — Fürdőkúrák — Villamos kezelés — Érvágás — Lelki kezelés — Mikor forduljunk tehát orvoshoz?

Ára 95 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban.

A spanyol nemzeti csapatok újabb előnyomulása Madrid közepébe

Bonyolódik a helyzet a „Palos” nevű német hajó lefoglalása miatt. — Zavarok Spanyolország külképviseletében

Párizsból jelentik: A spanyol nemzeti csapatok újabb előnyomulásáról szóló híreket a francia lapok spanyolországi tudósítói is megerősítik. A lapok szerint a nemzetiek tűz alatt tartják a Campa del Molott, mely a főváros szívébe vezet.

A nemzeti csapatok Gibraltár közelében feltartóztattak egy bolgár gőzöst. A hajót Céutába kísérték, ott átvizsgálták és nyomban továbbengedték.

ELINDULT EGY ÖT EGYSÉGBŐL ALLÓ NÉMET HADIHAJÓRAJ A „PALOS” KISZABADÍTÁSÁRA.

Párizsból jelentik: Az Oldenburg-Portugálische Dampfschiffahrtsgesellschaft tulajdonában levő „Palos” nevű gőzös lefoglalása, — amiről tegnap hírt adtunk. — s az ebből várható fejlemények mind izgatottabb nyugtalanságot keltenek a francia fővárosban. Jelenítettük azt is, hogy a német kormány egy kisebb hadiflottát küld a spanyol vizekre a német hajó kiszabadítására. Ezt a flottát a „Deutschland” és az „Admiral Scheer” nevű páncélos, a „Köln” nevű cirkáló és két torpedóromboló alkotja s már el is indult a bilbaoi kikötőbe.

A német kormány hivatalos közleménye hangoztatja, hogy

„Palos letartóztatása a spanyol vizeken kívüli nyílt tengeren történt, ami egymagában is súlyos megsértése a nemzetközi jognak.

Másrészt a német kormány közlése szerint a hajóban nem is volt semmi olyan rakomány, amit hadi dugárunak lehetett volna minősíteni. — Ezzel szemben

a bilbaoi spanyol-baszk kormány állítja, hogy a hajón csempészett hadi-rakományok voltak, tábori távbeszélő készülékek és élelmiszerek a spanyol nemzetiek részére, de amíg ellenőrző tengerész-különművelő szállhatott a hajóra, addig a hajó személyzete a csempészség bizonyítékát megsemmisítette.

A francia lapok valószínűnek tartják, hogy német részről a hajó lefoglalása miatt erőlyes ellenrendszabályok következnek a spanyol vörösekkel szemben.

Az úgy a francia kormányt is súlyosan érintette, tekintettel arra, hogy Angliával együtt éppen most igyekeznek nagy erőfeszítésekkel a benemavakozási egyezmény hatályosságát fokozni. Attól tartanak, hogy ez a váratlan viszály annyira kielezi majd a helyzetet, hogy Németország nem lesz hajlandó újabb engedményekre.

EGY CSEHSZOVAKIAI MAGYAR UJSÁG-ÍRÓT HALÁLRA ÍTÉLTEK MADRIDBAN.

Pozsonyból jelentik: Az egyik pozsonyi magyar lap *Kalász* József felvidéki ujságírója még az ősz folyamán kiküldte Spanyolországba, hogy az ottani harci eseményekről helyszíni tudósításokat küldjön. Most az a hír érkezett Pozsonyba, hogy *Kalászt* december 17-én Madridban a vörös milícia elfogta. Valenciába vitte és ott halálra ítélték. Egyes hírek szerint már ki is végezték. *Kalász* halálra ítéltése után bucsulevelet írt hozzátartozóihoz, akik azt meg is kapták. Az ujságíró hozzátartozói a prágai spanyol ügyvivőnél akartak érdeklődni *Kalász* sorsa felől, de ott semmiféle felvilágosítást nem kaptak. Ilyenformán nem lehet tudni, hogy az ítéletet végrehajtották-e, vagy sem.

A GENFI SAJTÓEGYESÜLET TILTAKOZIK A SPANYOL VÖRÖS KORMÁNY TIZEZER-FRANKOS LAPVESZTEGETÉSE MIATT

Genfből jelentik: Genfben, különösen népszövetségi körökben nagy feltűnést keltett az egyik genfi lap leleplezése. A lap szerint a *Journal des Nations* egyik főmunkatársa, Frato, a genfi spanyol konzultól „önkéntes

hozzájárulás” címen tizezer svájci frankot vett fel. Frato kijelentette, hogy szerinte egészen természetes, ha egy politikai irányu lapot az irányának megfelelő körök támogatnak. (A *Journal des Nations*-t még külügyminiszter korában Benes alapította Genfben.) A genfi sajtóegyesület a leghatározottabban elítélte Frato magatartását s azzal a kéréssel fordult a svájci hatóságokhoz, hogy az ujságíró utasítsák ki. A genfi államtanács úgy határozott, hogy Fratotól megvonja a tartózkodási engedélyt és a szövetségi kormánynál az újságíróinak Svájc egész területéről való kitiltását indítványozza.

A FRANCIÁK ÉS ANGOLOK KÉPVISELETE A SPANYOL VÖRÖS KORMÁNY MELLETT — KÉT SPANYOL KÖVET STOCKHOLMBAN

Párizsból jelentik: A francia külügyi hivatalban hétfőn este közölték a francia kormány elhatározását, mely szerint *Bartière*, követségi tanácsost ügyvivői minőségben Va-

Angol-francia erőfeszítések, hogy megakadályozzák Spanyolországban a nemzetközi háborút

Németországnak nyersanyagokat és gyarmatokat ígérenk, ha nem küld a spanyol nemzetiek segítségére önkénteseket

Párizsból jelentik: A Berlinben, Rómában, Moszkvában és Lisszabonban tett angol-francia lépéssel kapcsolatban illetékes helyen a következőket jegyzik meg:

Ennek a lépésnek egyetlen célja volt; és pedig az önkéntes csapatok Spanyolországba való küldésének megakadályozása.

Franciaország és Anglia kész bármely intézkedésre, hogy a maga részéről megakadályozza az önkéntesek kiküldését.

A félhivatalos *Le Temps* vezetőhelyen foglalkozik az angol-francia lépéssel és azt írja, hogy ha folytatódik a hadianyag- és önkéntes-szállítás, akár a spanyol vörös kormány, akár a nemzetiek részére, abból súlyos bonyodalmak következnek. A jelen pillanatban a legfontosabb, hogy a spanyol polgárháborút megfosszák egy nemzetközi összetűzés jellegűvé, amely abból eredhet, hogy az egyik oldalon orosz, a másik oldalon német és olasz ember- és hadianyag szerepel. Nyugtalantítják a nemzetközi közvéleményt azok a hírek, melyek szerint

KOPROL
Az ideális hashajtó

KOPROL neve egymagában is garancia a minőségért. Ügyeljen, hogy a **KOPROL** név a csomagoláson rajta legyen!

lenciába küldi. *Neville*, eddigi madridi ügyvivő konzuli minőségben Madridban marad, hogy továbbra is gondoskodjék a francia alattvalók érdekeinek védelméről.

Stockholmból jelentik: Megérkezett a valenciai spanyol vörös kormány követe, hogy átvegye Svédországban Spanyolország külügyi képviseletét. Az eddigi spanyol követ a spanyol nemzeti kormányt ismerte el fölöttes hatóságának s megtagadta azt, hogy a stockholmi spanyol követség épületét és hivatali szervezete átadja a valenciai küldöttnek. Ez utóbbi egy szállodában tartózkodik s a követség átvételéig nincs módja, hogy megbízó levelét a svéd államfőnek bemutassa.

Németország jelentékeny önkéntes-állományt szándékszik Spanyolországba küldeni.

Jól értesült politikai körök szerint a berlini angol és francia nagykövet néhány nap előtt határozott formában kérdést intézett a német kormányhoz, hajlandó-e a legszigorúbban betartani a semlegességet a spanyol polgárháborúban? Ez esetben Nagybritannia és Franciaország a német nyersanyagigények teljes kielégítését és Németország gyarmati kivantóságának jóindulatú megtagadását helyezi kilátásba. Az angol és francia kormány azt reméli, hogy Németország „igen”-nel fog felelni erre az ajánlatra.

Egyelőre még nincs szó *Hitler* konkrét döntéséről, de Párizsban már pozitív módon értékelik a félhivatalos *Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz* közlését arról, hogy

Németország a maga részéről is ragaszkodik a spanyol függetlenség és birtokállomány érintetlenségéhez. A Korrespondenz valótlannak jelenti ki a német akcióról szóló híreszteléseket.

Burgosból jelentik: A nemzeti kormány köreiben vegyes érzelmekkel fogadják azt az erőltetett híresztelést, mely francia részről különösen a német segélynyújtás méreteit igyekszik kiszélesíteni. Hivatkoznak Franco tábornoknak a londoni benemavakozási bizottsághoz intézett jegyzékére. Ez a jegyzék kérdezte, vajjon az angol és francia kormányok miért nem akarják észrevenni, hogy

Franciaország több kikötővárosában, különösen Marseilleben és Bayonneban rendszeres toborzó helyek vannak a spanyol vörösek részére,

s ezekről a toborzó helyekről naponként több száz főnyi tömegben érkeznek az önkéntesek. A német önkéntesek felől keltett lármával csak erről a másik állandó sorozásról akarják elterelni a figyelmet.

Olvassátok és teresszétek a Magyar Lapok-at!

A Madrid körüli harcok térképe.

A karácsonyi ünnepek alatt sem szünetelt Madrid ostroma. Térképünkön jól láthatók a vasuti és utvonalak, amelyeken a nemzeti csapatok Madrid körül felvonultak.

EMBEREK ÉS TAJAK

CSANG-KAI-SEK Irta: CSISZAR BELA

Nevét a szélesebb európai közvélemény csak azóta ismeri, mióta megtörtént vele a nagy kaland, néhány héttel ezelőtti törbevitése legnagyobb vetélytársa, Csang-Szü-Liang által. Azok azonban, akik a Távol-Kelet helyzetét és bonyodalmas életútjait figyelemmel kísérték, már régóta élénk érdeklődéssel kísérték nyomon Kína diktátorának cselekedeteit, heroikus harcát a nagy sárga birodalom egységének helyreállítására, szétfűrt részecskéinek egybeforrásztására és hajdani függetlenségének visszaállítására. Az évtizedek óta mind jobban hanyatló Kína utolsó nagy vezére, Csang-Kai-Sek, az utolsó alkalom a gondviseléstől, hogy Kína még egyszer talpra álljon.

Oldalakat kellene megtölteni Kína mai helyzetének előzményeivel, amelyek a birodalom mai válságához vezettek, hogy megérthessük a sárga diktátor szerepét és jelentőségét. Mintegy két évtized óta Kína feltartóztatlanul zuhan lefelé a lejtőn. A hajdan hatalmas birodalom apró részecskékre töredezett szét, amelyekben kalandor-tábornokok a vezérek. A birodalom egyik része Moszkvához szít, a másik japán-barát, a harmadik már ténylegesen is Japán fennhatósága alatt él, a negyedik szovjet-csizmák alatt nyög. A tragikus bukást, mely Moszkva felől közelgett s a már-már végleg bolszevizált Kínát elborította, háritotta el egy fiatal, addig ismeretlen tábornok: Csang-Kai-Sek 1927-ben, amikor csapataival Sanghai mellett megsemmisítette a kínai vörös seregekre és Nanking központi kormányzatot rendezett be.

Csang-Kai-Sek 1886-ban született Fenghua-ban, egy nyomorúságos kis faluban. Ősei parasztok voltak, csak nagyapja és apja emelkedtek ki már az ősei sorból és kereskedéssel foglalkoztak. Korán árvaságra jutott és rokoni, szegény ningpoi kereskedők nevelték. Katonáskodáshoz volt kedve s ezért beadták a paotingfui katonai iskolába. Mint fiatal tiszt, 18 éves korában Japánba ment, itt került Szun-Jat-Szen, a híres forradalmi pártvezér környezetébe. Mikor Kínában győzött a forradalom, vezérével ő is visszatért hazájába. Előbb hadosztályparancsnok, majd a vamoszi katonai intézet igazgatója lett, hosszabb időt töltött Moszkvában is, ahol a szovjet katonai szervezetét tanulmányozta, de a kommunista tanok nem fertőzték meg, csak látszólag mutatta magát meggyőződéses marxistának. Mihelyt Szun-Jat-Szen meghalt, visszatért Kínába s a szovjet katonai szakértői által reorganizált hadseregével Észak-Kína ellen vonult, elfoglalta az egész területet és bevonult Sanghaiba. Sikeres győzelmei után azonnal szakított a kommunistákkal s nemzeti kormányt alakított a fővárossá előléptetett Nankingban. Ekkor vette feleségül Szun-Jat-Szen özvegyét, aki Kína leghatalmasabb pénzdinasztiájából származott s mint asszony is egyike volt a legműveltebb, legokosabb kínai nőknek. Ma is ő férje legfőbb politikai tanácsadója, nehéz problémáiban legügyesebb elgazdítója. Az ő határára visszavezethető, hogy Csang-Kai-Sek 1935 októberében megtért és katolikussá lett. Ez a megtérés nemcsak külsőség volt, hanem mély benső meggyőződésből fakadt s ma is abból táplálkozik. De Csang-Kai-Sek ezzel dokumentálni akarta azt is, hogy kommunista-ellenessége őszinte hittel párosul s a keresztény világrend győzelmétől várható Kína szellemi és anyagi felemelkedése is.

Mint a nemzeti Kína vezére, tovább folytatta hadjáratait a bolszevisták ellen, de a háta mögött szőtt cselszövények, összeesküvések kedvét szegték s minden rangját letéve, Japánba költözött. Kína azonban nem tudott nélküle kivezni a válságból, a volt diktátor után mentek az üzenetek és a küldöttségek,

végül is kénytelen volt visszatérni s ismét élére állani a nemzeti újjászülető Kínának. Erélyes kézzel látott hozzá Kína reorganizálásához, teendőiben nagy vezére, Szun-Jat-Szen tanításait és elveit tartotta szem előtt, aki politikai testamentumában ezt a hármas követelményt állította fel: nacionalizmus, demokrácia, megélhetés. A diktátor gazdasági, politikai és pénzügyi reformok egész sorát léptette életbe, minden eszközzel Kína milliós páriáinak életnívóját és megélhetését igyekezett elősegíteni, politikai téren világpolitikát csinált, elszánt és ügyes lavírozást Moszkva és Tokió között. Minthogy tudta, hogy Moszkvával szemben szüksége van külső támogatásra, nacionalista politikáját pedig csakis Japán támogathatja, a Felkelő Nap országával baráti kapcsolatokat épített ki és vele kooperálva igyekezett megoldani hazája égető belső és külső problémáit. Csang-Kai-Seket japán-bérencnek mondták — s Csang-Szü-Liangék is ezzel agítálnak ellene —, de ez inkább csak látszat; Csang-Kai-Sek kínabarát, semmi több. Óvatos és ügyes politikus, mindenre elszánt, körültekintő diplomata, olyan ember, amilyenre Kínának mai helyzetében a legégetőbb szüksége van s éppen ezért halála kimondhatatlanul nagy veszteség lenne az egész sárga birodalomra.

A kínai diktátor európai jelenség — kínai külsőben is. Nagyönalú ember, bár arcáról ez kevésbé olvasható le. Sápadt, sovány, fanatikusan égőszemű kínai arca csupa rejtély, csupa titokzatosság. Szuggesztív egyéniségnek mondják, aki magával tud ragadni mindenkit, aki környezetébe kerül. Nincs benne semmi demagógia, semmi póz, semmi condottieri vonás, nem kalandor és nem vakmerő Biberach-vitéz. Szükszavú, megfontolt beszédet, csak ritkán jut extázisba. Életmódja egyszerű, mint amilyen egyszerűek voltak az ősei. Ropant sokat dolgozik, alig alszik, állandóan úton van magánrepülőgépen: mindenütt megjelenik, ahol szükség van rá, minden írást személyesen érdeklődik, a leírásait maga intézkedik. Szociális érzéke, politikai realitása egyenesen rendkívüli-számba megy Kínában. Értzi hivatását, tisztában van feladata súlyával és nehézségeivel és nem hátrál meg az akadályok előtt. Erélye, szorgalma, ügyessége közzismert a kínai birodalomban. Ha ez a nagyönalú ember sem tudja megmenteni Kínát: a birodalom felett mihamar összezsápnak a végzet hullámai.

Stradivari kétszázszentendős titka új életre kelt egy budapesti hegedűkészítő külvárosi műhelyében

Egy magyar ember megoldotta a kétszázéves 'Stradivari titkot'!

Budapest, december hó. Cigl Rezső magyar hangszerkészítő szenczációnak találmányával kimerítően foglalkozik mostanában a külföldi sajtó.

A hangszerkészítő huszonöt esztendő kitartó munkájával eljárás talált fel, amivel bármilyen olcsó gyári hegedűt preparálhat s a hangszer úgy fog szólni, mint egy olasz mesterhegedű.

A találmány jelentősége szinte beláthatatlan a muzsikás világ számára.

Amerikából egyik nagy newyorki hangszergyár százezer pengős ajánlatot küldött Ciglnek a találmány titkáért, aki még nem döntött, hogy eladja-e Amerikának a nagyszerű hegedűtitkot.

A feltaláló negyvenesztendős sápadt ember, egyszerű műhelyben dolgozik. A következőket mondta munkatársainknak:

— Találtam egy eljárás, amivel bármilyen olcsó gyári hangszer preparálható s az úgy fog szólni, mint a legtökéletesebb kristálytisztá hang-gu régi olasz mesterhegedű. Apám egy életen keresztül dolgozott a hegedű titkának felderítésén. Titokzatosank, megmagyarázhatatlannak látszik az a tény, hogy két egyforma hegedű még soha nem került ki ugyanannak a hegedűkészítőnek kezéből, akkor sem, ha ugyanabból az anyagból, ugyanolyan lakkal és egyforma méretheben készült. Apám könyvtárakat kutatót át, régi imázsalmok és antik butorok sokszáz éves fájából próbálta megépíteni a hegedű testét. Próbálkozása hiábavaló volt, nem jött rá az eljárásra, minden hegedűkészítő évszázados álma...

— Apám sokszor mondta, hogy ha megtalálná annak a hegedűlakknak a mását, amivel a nagy Stradivari dolgozott, megfejtené az utánolthatatlan Stradivari hangszer titkát. Mert a hegedű köntöse, tehát a fodobozt fedő lakkolás nem csak esztétikai célokat szolgál, hanem a hangképzésénél a hangdoboz sulya, formája és finomsága, sőt még az is döntő lehet a hang színére, hogy a fa rostjai milyen irányban fekszenek. Apámnak nem sikerült megoldani a hegedű titkát...

— Először az ő nyomdokain kutattam, örökül maradt recepteket próbáltam ki. Huszonöt esztendő aprólékos, kitartó munkájának eredménye az a halzsam kompozíció, amivel dolgoztam és amiről boldogan állítom, hogy nem más, mint a Stradivari hegedű készítő titka...

A hegedűkészítő műhelyében tömegesen tudnak a kíváncsi kérdezősködők és érdeklődők... Fáradtan, arcán furcsa boldog rávedezéssel válaszolt a feltaláló:

Stradivari kétszázszentendős titka, mint modern legenda kelt új életre egy budapesti külvárosi hegedűkészítő műhelyében anno 1936...

VILÁGSIKER!

Karácsonyi ujdonság!

L. BURGER:

BÖLCSÖRE HULLÓ FÉNYEK ÉS ÁRNYAK

EGY BÁBAASSZONY NAPLÓJA

Háromnyomatu művészi tedőlap. 340 oldal. Ár 90 lei.

Németül eddig 108 kiadás jelent meg.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés feljelzési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétlapon: Egész évre 800. félévre 400. negyedévre 210. egy lóra 70 lejt.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyenlő részletekkel: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Csúji szerkesztő: **dr Sulyok István**

Csúji, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örlünk meg és nem adunk vissza. Csak a válasz közzétételére magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-utóintézet jelentése szerint a várható időjárás: Északi, északnyugati szél, erős éjjeli fagy. Nappal fagypont körüli hőmérséklet. Craiovából jelentik: A Dunán ismét hatalmas vihar dühöngött, amely óriási károkat okozott.

A VATIKÁN ÉS A SZOVJET VISZONYA. Rómából jelentik: Egyes világlapok eléggé érthető irónysággal megírt arról írják, hogy a Vatikán megváltoztatja eddigi merev magatartását a Szovjettel szemben. Ezek a lapok úgy tudják, hogy a Szent-székek a szövetséges csehszlovák köztársaságot szemelte volna ki arra, hogy közvetítő legyen a Szovjet felé s bírja Moszkvát szelidebb politikára vallási téren. Az „Avenir d'Italia” e híradással kapcsolatban csak annyit jegyez meg, hogy az egésznek legbizalmasabb cáfolata a pápa karácsonyi szövege s az egész világ katolikus püspökeinek egyöntetű megmozdulása a vörös szörny ellen. Az irányzatok híresztelése egyedüli célja a Szent-székek és az egyház diszkreditálása.

GYÁSZISTENTISZTELET DUCÁ HALÁLÁNAK ÉVFORDULÓJÁN. Bucuresti. Saját tud. Ursaniban ma délelőtt gyász-istentiszteletet tartottak a három évvel ezelőtt elhunyt Duca emlékére. A gyász-istentiszteleten résztvett Tatarescu miniszterelnök is. Gyász-istentiszteletet tartottak még Bucurestiben és Sinaiában is. Sinaiában a liberális párt koszorút helyezett a tragikus körülmények között elhunyt pártelnök emlékművére.

Ma veszi át a munkakamara a salontai ipartestület vagyonát. Oradea. Saját tud. A munkakamara elnöki tanácsa a hétfő délután tartott tanácsülésén azt a határozatot hozta, hogy meneszteti a kamara ügyvédeit. Dr Stamatopol Alfonz, a munkakamara ügyészi osztályának főnöke, munkatársunknak kijelentette, hogy megfellebbezik a tanács határozatát, mert a munkakamaránál mulhatatlanul szükség van jogászokra. A munkakamara vezetősége és Clonda munkaügyi felügyelő Salontára utaztak, hogy véglegesen átvegyék a megszüntetett ipartestület vagyonát.

UJÉV UTÁN NYOMBAN MEGKEZDIK AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁGOK FELÜLVIZSGÁLÁSÁT. Bucurestiből jelentik: Luca belügy-miniszter elkészítette az állampolgársági névjegyzékek felülvizsgálására vonatkozó rendelkezést. Ennek értelmében szigorú felülvizsgálást alkalmaznak annak megállapítása végett, hogy kik kerültek be csalárd uton vagy tévedésből az állampolgársági névjegyzékbe. A rendelkezés arról is intézkedik, hogy szigorúan büntessék meg azokat a hivatali közeg-eket is, akiknek bűnösségét ezekben az ügyekben megállapítják. A rendelet, valamint az annak végrehajtásával kapcsolatos intézkedéseket a megyei prefekturáknak s az alárendelt szerveknek a közeli napokban küldik el, hogy az új év elején a rendelet alkalmazására már sor kerülhessen.

Nyomában van a rendőrség a budapesti rádium-tolvajnak. Budapestről jelentik: A főkapitányság detektívjeinek kedde már sikerült megállapítani a Frigyesi-klinika rádium-tolvajának kilétét. A tettes a börtöngyászati klinika portásának fia, Szóják János 25 éves lakatos-ség. Egyes tanuvalloások szerint Szóják Jánost szombaton reggel látták a klinika kertjében. Ugyanott megtalálták az eldobott vas-kazettát, amelyben a rádiumot tartották. Szóják azóta eltűnt, az egész országban körözik. A klinika kertjében kedden délelőtt 25 milligramm rádiumot megtaláltak.

Zürichi zárlat. Párizs 20.34, London 21.39 egy-negyed, Newyork 435, Brüsszel 73.40, Milánó 22.95, Amsterdam 238. 20, Berlin 175, Bécs — schilling 79.00, Prága 15.25, Varsó 82, Belgrád 10, Bucu-rești 325.

BAUMGARTEN-DIJAT KAPOTT REMÉNYIK SÁNDOR. Budapestről jelentik: A legnagyobb magyar irodalmi alapítvány, a Baumgarten-alap bírálóbizottsága hétfőn délután tette közzé 1937 évi jutalmazottjainak névsorát. A díjak kiosztása január 18-án lesz. A bizottság hét magyar író részletes három-három ezer pengős díjban, köztük a transsylvaniai magyar irodalom vezéralakját, Reményik Sándort. Reményik Transsylvania nagy magyar költője, a második transsylvaniai író, aki most Baumgarten-díjat kap. — A többi Baumgarten-díjas írók: Kodolányi János, a magyar népleleknek talantumos boncolgatója, dr Hevesi András, a fiatal irónemzedék jeles-tollu tagja, akinek csak nemrég kellett nagy feltűnést új regénye. Gergyai Albert kiváló műkritikus, Szabó Lőrinc az új költői nemzedék egyik legelsője, elismert műfordító, Illés Andor Endre, a novellatárs művésze és Rapács Rajmond, tudományos körökben is komolyan méltányolt természettudós. Ezer pengős segélyt ítélték meg Radnóti Vilmosnak, a tehetséges ifjú költőnek.

TIZENKÉT UTASÁVAL SZIKLARA ZUHANT EGY REPÜLŐGÉP. (Newyork.) A San Francisco és Burban között közlekedő személyszállító repülőgép kilenc utasával és három főnyi személy-zetével lezuhant. A gép egy sziklán akadt meg. Az utasok sorsáról eddig semmit sem tudnak. Valószínű, hogy mind a tizenketten sérülhet-tak. A legutóbbi két hét alatt repülésrendszé-lettség következtében huszonnolc ember vesztel-te életét.

HAMIS MINISZTERI RENDELET ALAPJÁN TARTOTTAK NYITVA A KERESKEDŐK. Bucuresti. Saját tud. Most derült ki, hogy az elmúlt hét vasárnapján a fővárosi kereskedők hamis miniszteri ren-delet alapján tartottak nyitva. Az érthet-letlenek látszó ügyben érélyes nyomozást in-dítottak.

Ügyészségi hírek. Oradea. Saját tud. A salontai csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy karácsony éjszakáján az atei halastó őrei elfogták Lázau Joan és Sutas Dumitru atei sz-gárdokot, akik halat akartak lopni az egyik rekeszből. — Socodor-Lazaren karácsony szomb-atján özv. Beeghet Miklósné háza földig le-égett. A vizsgálat megállapította, hogy az asszony az ünnepi kalács sütésére befűtötte a kementét s a falusi szabadkéményből kipattanó szikra lánggalobbantotta a zsuppetőt. A kár meghalálja a 14 ezer lejt.

SVAJC A KOMMUNISTA AGITÁCIÓ EGYIK FŐFESZKE. Bernből jelentik: Annak a szigorú állambiztonsági törvénytervezetnek, amelyet nemrég terjesztettek a svájci szövetségi tanács elé, igen érdekes a háttere. A svájci titkos rendőrség ugyanis titkos komintern utasításoknak jutott a birtokába, amelyek arról szólnak, hogy a spanyol és francia nép-front-politika bukásának esetére a moszkvai Komintern párizsi gőcpontját Baselbe kell visszavonni s onnan kell folytatni Európa bolsevizálásának munkáját. A lefoglalt titkos komintern-utasítások szerint jelenleg Moszkva a következő nagyobb európai gőcpontokból intézi Európa bolsevizálását: Amsterdam, Hága, Párizs, Basel, Barcelona. E helyeken minde-nütt a Szovjet követségei állanak a felforgató munka gyújtópontjában.

Mindenfelé győznek a magyar portyázó csapatok. A Ferencváros Portugáliában a Belenen-zes ellen játszott és 2:0 (2:0) arányban győzött. Az Ujpest Algírban az FC Wien ellen 2:0 (1:0) arányban győzött és ezzel megnyerte az ottani karácsonyi tornát. A Kispeszt franciaországi portyája során pénteken San Rafaelben 9:1 (4:0), szombaton Avignonban 5:1 (2:0), vasárnap Chal-levalban, az ottani kerületi válogatott ellen 5:2 (2:1) arányban győzött.

NAGYSZABÁSÚ ZAHARINCSEMPÉSZÉST LEPLEZTEK LE SIGHETEN. Bucuresti. Saját tud. Nagyszabású zaharincsempészt leplezett le a fővárosi rendőrség és három sightheti lakost már őrizetbe is vettek. A bravuroz nyomozás Stroescu komiszár érdeme. Stroescu néhány héttel ezelőtt leutazott Sighetre és Stauer mann álnéven szobát bérelt a Korona szállóban. Érintkezést keresett egy Berkovics nevű osempezzel, akitől nagyobb mennyiségű zaharint rendelt. A megren-delt zaharint Berkovics szabályosan le is szállít-totta Bucurestibe, ahol a kereskedőt rögtön le-tartóztatták. Berkovics elárulta társai nevét: Stern Jenő és Zoltán Ármin sightheti lakosok. Az érdekes ügyben újabb letartóztatások is várhatók.

Tizennyolc embert mart meg a veszettkutya. Satu-Mare. Saját tud. Az elmúlt napokban a vármegye több községében veszettkutya garáz-dálkodtak. Bercu község fűtőcáján hat embert mart meg egy veszettkutya. Livadán tizenkét ál-dozata van a veszettkutya garázdálkodásának. Ebben a községben a templomba induló nép kö-zé rohant a veszett eb és 12 embert megmart. A vármegyei orvosi hivatal mind a 18 egyént a csúji Pasteur intézetbe szállíttatta.

Rémregény egy temetetlen gyermekhulla megdöbbenő meghurcolása körül

Vannak holttestek, amelyek hét-nyolc napig is temetetlenül fekszenek Oradeán

Nem ásnak sirt, mert nem fizeti a város a sírásóját

Oradea. Saját tud. Már többször megirtuk azokat a lehetetlen állapotokat, amelyek a telepeken uralkodnak. A városi hatóságok olyan mostohán kezelik a telepek közigazgatási ügyeit, hogy éppen ezért legutóbb az egyik legszebb villanegyed akart elszakadni a város területétől.

A várostól nyugatra elterülő Iosia-telepen történt most az alábbi, rémdrámába illő, hátborzongatóan rettenetes eset.

Még december 25-én reggel 10 óraker meg halt egy kis cigánygyerek a telepen. Hossz-szas utánjárás után végre 27-én megkapták a temetési engedélyt az anyakönyvi hivataltól. A temetési engedély szerint a gyereket csak abban az esetben temethetik el a josiai temet-őbe, ha előbb lefizetnek 150 lejt, ellenkező eset-ben pedig a Rulikovszky temetőbe kell el-temetni még aznap. A gyermek szülei felke-resték dr Tombory Béla plébánost és kérték, hogy temesse el halott gyermeküket ingyen, mert nagy nyomorban élnek és nem telik még temetési költségre sem. A plébános elvállalta a temetést és vasárnap délután kiment a temet-őbe. Az apa, aki már illt várta a plébánost, elpanaszolta, hogy újabb akadály állott elő a temetési ügyében. Az ünnepek miatt ugyanis szegénységi bizonyítványt nem kapott és csak hétfőn temethetik el a gyermeket.

Az egyszerű, de halott gyermeküket is végtelenül szerető, lesújtott szülők nem vihelték ki a temetőbe kis halottjukat, hanem egyetlen földes szobájukban együtt töltötték vele az éjszakát. Mondanunk sem kell, hogy

már egészségi szempontból is milyen megdöbbenő, hogy egy nagyszámu család három-napos hullával egy szobában töltse az éjszakát.

Hétfőn végre kivihették a holttestet a josiai temetőben levő és ravatalozónak csúfolt, szeméttel teli deszkabódéba.

Dr Tombory Béla plébános ismét kiment kántorával a temetőbe, ahol a temetőőr azzal fogadta, hogy nincs sír és nem is fog ásnak sirt, mert a város kétszázal is több ingyenes sírásás után adós és addig, míg ezeknek az árát meg nem kapja, nem is ingyensírhelyet.

Dr Tombory plébános bement a dűledező ravatalozó bódéba, ahol már szemlélőmások szerint hónapok óta nem volt takarítva, annyira felgyűlt a szemét. A bűz szinte elviselhetetlen volt.

A plébános beszentelte a koporsót és el-vegezte a temetési szertartást. De közben észre-vette, hogy még egy hulla fekszik a bódében. Megkérdezte a temetőört, hogy miért nem temeti el ezt a hullát is.

— Már több, mint egy hete van itt! — fe-lelte a temetőör. — Sírhely is van elég, de addig nem ásnak sírokat, amíg meg nem ka-pom a várostól hátralevő követelésemet.

A város polgárai utolsó fillérjükből is megfizetik a különböző illetekeket, ezzel szem-ben azt látják, hogy a város közállapota két-ségbecjítő helyzetben van és ilyen rémregény-be illő, hátborzongató dolgok is megtörténhet-nek egy — modern városban.

Ideje lenne egyszer már ezeken az állapo-ton segíteni. (V. Gy.)

KÖZGAZDASÁG

Megkezdette új munkatervének megvalósítását a szövetkezetek központja

A konverziós művelet lezajlása után új tevékenységhez fogott hitel- és gazdasági szövetkezeteink központja, a *Gazdasági és Hitel-szövetkezetek Szövetsége*. Megbénult hitel-szövetkezeti hálózatunk újjáélesztése érdekében széleskörű munkaprogramot dolgozott ki a központ, melyet a szövetkezetek vezetőivel körzeti értekezleteken ismertetett. December hó folyamán a székelylakta megyéket kereste fel a központ vezetősége. A körzeti értekezletek legutóbbi sorozata Odorheiu megyében folyt le, Chibed, Cristur, Martinis és Aita-Mare községekben. Ezekben az értekezleteken a központ részéről dr. gróf Bethlen László vezérigazgató és dr. Oberding József központi titkár vettek részt, akikhez vidékenként a központ vidéken lakó vezetőségi tagok csatlakoztak.

A mindenütt nagy érdeklődés mellett lefolyt értekezleteken Bethlen László gróf a központ új munkatervét ismertette a szövetkezetek vezetőivel. A központ új munkatervét két szempontot tart szem előtt: a mozgalom kifejlesztése érdekében egyaránt szükséges intézkedéseket és az egyes vidékek helyi adottságai-ból folyó különös szükségleteket. A hitel-szövetkezeti mozgalom újjáélesztése érdekében a központ már a múlt év folyamán megkezdte a visszlezámitolási hitelek folyósítását. — mondotta előadásai során Bethlen gróf. — az új hitelek folyósítása azonban csak a tüzgerjesztő forgács szerepét kívánja betölteni a hitelélet újjáindítása terén, mert a szövetkezetek — bár a központ támogatásával, — de *önerejükre támaszkodva, az igazi szövetkezeti önségely útján kell*, hogy munkálják feladataikat. Hitelszövetkezeti mozgalmunkra nézve rendkívül fontos, hogy az új takaréktökékhelyezésére ismét megnyerjük tagjaink bizalmát s ezért a központ a szövetkezetek új takarékbetéteinek a biztosítására garanciális hitelkeretet szavaz meg. Ez a garanciális hitel lehetővé teszi, hogy az új betétek felmondása ne hozza zavarba a szövetkezeteket, mert ha a szövetkezet nincs abban a helyzetben, hogy a felmondott betétet azonnal visszafizethesse, a központ rögtön folyósítja az arra szükséges összeget.

Szövetkezeti mozgalmunk gazdasági térre való kiterjesztését központunk már a konverziós évek elején megindította, elsőnek ismerve fel azt a fontos feladatot, mely a falu gazdasági megszervezésében intézményeikre hárul. A hitelszövetkezetek a falu gazdasági megszervezése érdekében termelő és értékesítő szakosztályokat kell szervezzenek s tevékenységüket ki kell terjeszék a szociális feladatok megoldására, a kulturális, temetkezési, stb. szakosztályok létesítése, valamint a biztosítási ügy megszervezése útján. Nagyobb gazdasági feladatok megoldására általános gazdasági szövetkezetet, vagy éppen meghatározott célú különleges gazdasági szövetkezeteket kell létesíteni. Ilyenek elsősorban a tejszövetkezetek. Központunk támogatásával *ezidieg 93 tejszövetkezet alakult meg*. Főleg a székelylakta vidékeken s tejszövetkezeti mozgalmunk nagy lendülettel halad előre. A közbirtokossági erők kitermelésére a fakitermelő és fafeldolgozó szövetkezetek alapítását propagálta a központ s elgondolásai helyességét a megalakult ilyen szövetkezetek egészséges működése igazolja. A háziipari termelés és értékesi-

tés előmozdítására Cluj székhellyel a „Pitvar” Háziipari Szövetkezetet hívta életre a központ, mely e téren egy régóta érzett hiányt pótol. A mezőgazdasági termények értékesítésének a kérdésével is foglalkozik a központ s ezt a tevékenységét a lóheremag értékesítésének a megszervezésével kívánja megkezdni. Végül felhívta a faluvezetők figyelmét arra, hogy bár a szövetkezeti szervezkedés gazdasági életünk legfontosabb feladata, óvakodni kell a könnyelmű, át nem gondolt és kellőleg elő nem készített alapításoktól, mert egy rosszul beindított szövetkezet fiaskója az egész mozgalom kompromittálhatja.

Bethlen László előadásait mindenütt élénk hozzászólások kísérték. A hozzászólásokból megállapítható volt, hogy a hitelélet újjáélesztésének kérdése mellett rendkívül foglalkoztatja a vidéki szövetkezeti vezetőket a mezőgazdasági értékesítés szövetkezeti megszervezésének a kérdése, nemkülönben tejszövetkezeti mozgalomunk ügye. Így az Odorheiu megyei értekezletek során Cristuron és Martinuson az értekezletek határozatot hoztak, hogy a megye összes tejszövetkezetei nevében megkeresik a központot *egy Odorheiu megyei központi tejfeldolgozó telep felállításának érdekében*. Odorheiu megye gazdasági életére nézve — mondta ki a határozat — *valósággal döntő a feldolgozó telep felállítása, mert a megye gazdaságának a legfőbb foglalkozását az állattenyésztés képezi s ennek előmozdítása csak az intenzív tejszövetkezeti mozgalommal érhető el.*

A központ másik előadója, dr. Oberding József központi titkár volt, aki a hitelszövetkezetek főkegyűjtő tevékenységéről beszélt. Hangsúlyozta a takarékosági szellem felébresztésének a szükségét. A hitelszövetkezetek a régi betéti üzletág mellett be kell vezessék az ugynevezett heti betétgyűjtési rendszert, mely

Ami egyelőre rejtély...

És valószínűleg örökké rejtély is marad, hogy az a kis világ, amit mi emberi szervezeteink nevezünk, mikép jut öntudatra, hogyan vesz önmagáról tudomást, hogyan válik önállóan látszó egyénné, miként érzi meg belülről szervi és egyéb elváltozásait; de annyi bizonyos, hogy az öntudat-érzés az idegrendszerben történik.

Most már, ha idegrendszerünk, ami az egész élet funkcióját szabályozza, megbomlik, legelső sorban is a gyomor és a bél, valamint a máj- és epe zavarai lépnek fel, amelyek súlyos emésztési zavarokat hoznak létre és kiszámíthatatlan szenvedésekben nyilvánulnak meg.

A világhírű amerikai „Gastro D.”, amelyet a legnevesebb orvosok hosszú kísérletek alapján legkiválóbb gyógyszernek ismertek el, a fent említett megbetegedések eseteiben, régi idült gyomor és bélbetegségeknél a legkitűnőbb orvosságnak bizonyult.

„Gastro D.” kapható az ország összes gyógyszerártaiban és drogeriáiban, vagy postán megrendelhető 190 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerártaiban, București, Calaa Victoriei 124.

mindazon falvakban, ahol a nép rendszeres jövedelemmel rendelkezik, megvalósítható. Végül ismertette a központ legújabb akcióját, a szövetkezeti biztosítás megszervezésének a kérdését. A központ ugyanis átvállalta a „Minerva” Biztosító R. T. vezérképviselét, hogy azt alképviselőként a szövetkezeteknek adja tovább. A szerződés értelmében a szövetkezetek által felvett biztosítások díjait a „Minerva” takarékbetétként benthagyja a hitelszövetkezeteknél, ami azt jelenti, hogy az ily címen kifizetett összegek nem vándorolnak el a faluból, hanem a hitelszövetkezetek útján tovább is a falu gazdasági vérkeringését táplálják.

Az Odorheiu megyei előadások során a központ részéről még Imreh Zsigmond igaztag tartott előadást Chibeden, Gyarmathy Árpád igaztag Cristuron, Vári Domokos felügyelőbizottsági tag Martinuson és Elekes Béla főellenőr, a targonmuresi telep vezetője Cristuron. A körzeti értekezletek sorát befejező Aita-Mare-i értekezleten dr. Ferenczi Géza, az unit. egyházkerület főgondnoka, a helyi hitelszövetkezet elnöke tartott rendkívül értékes előadást szövetkezeti kérdéseinkről.

Élénk forgalom a valutapiacra

Bécsben nem jegyzik a leit. Romániában nem változtak az idegenvaluták árfolyamai

Bucurestiből jelentik: A nemzetközi devizapiacokon a svájci frank és a dollár árfolyama nem változott. A hollandi forint, a font és a francia frank árfolyama a hét utolsó tőzsdénapiján javult. Zürichben a font 21.37 fél, a dollár 435, a holland forint 238.25, a francia frank 20.33, az olasz lira 22.92 fél, a lírabankjegy 20.10—20.30, a márká hivatalosan 175, a pengő hivatalosan 87.75, a csekkorona hivatalosan 15.28, a lei hivatalosan 3.25. A közép-európai valuták közül a pengőbankjegy 80—89 és félre, a schilling 79.50-re javult, a csekkorona bankjegy 14.20—14.50-re lanyhult a zürichi magánforgalomban. A leibankjegyek árfolyama tartott a külföldi magánforgalomban 2.35—2.45-ös, a párizsi magánforgalomban 12—12.30-as árfolyamon jegyzik.

Bécsben a kompenzációs lei árfolyamának a jegyzése szünetel. A legutolsó árfolyam 3.91—3.95 volt. A jegyzés beszüntetésének oka az, hogy a két ország között a kereskedelmi szerződés felmondása következtében az áruforgalom jóformán teljesen szünetel. Budapesten változatlanul 2.80—3. Prágában 17.47 fél—17.77 félre javult a leibankjegyek árfolyama.

A Banca Nationala a hét elején a font hivatalos árfolyamát 673.44—694.14 leire, a holland forint árfolyamát 73.49—76.94 leire emelte, míg a többi összes árfolyamokat változatlanul hagyta. A szabadforgalmi devizák árfolyama alig változott, a márká 38.85—38.50 lei, a schilling 25.80—26 lei, a csekkorona 4.58—4.61 lei, a pengő 25.75—26.25 lei, az olasz lira 5.90—5.95 lei.

A bucuresti magánforgalomban az ünnepek előtti napokban az árfolyamok tartottabbá váltak, a kevésbé intenzív kínálat mellett nagyobb kínálat jelentkezett. A bucuresti magánforgalomban a font 950—960 lei, a dollár 186—190 lei, a svájci frank 44—45 fél lei, a francia frank 8.90—9 lei, a holland forint 108—112 lei, a márká 40.50—43 lei, a csekkorona 6.10—6.30 lei, a pengő 34—35 lei, a schilling 34—34 fél lei, a Napoleon-arany 1240—1250 lei, az aranyfont 1530—1540 lei.

Az egyenesadók nem változnak, a fogyasztási adókat szaporítja a kormány

Bucurestiből jelentik: Amint értesülünk, a pénzügyminiszterium adóosztályán megkezdtek az adótörvénytervezet módosításainak előkészítését. Beavatottak szerint az egyenesadóknál csak kisebb módosításokat tervez a pénzügyminiszter, így elsősorban az iparvállalatok minimális adóját akarja felemelni. A nemzetvédelmi alap bevételeinek növelése céljából — hír szerint — a kormány újabb szakmákra is ki akarja terjeszteni a fogyasztási adókat. Ezenkívül több más olyan reform is terbe van véve, melyel a fiskus növelni tudja az állam bevételeit, anélkül, hogy az adókulcsokat emelnék.

Jól jegyezze meg!

Ujévre

kérje mindenütt

Dreher-Haggenmacher

ujévi

sörkülönlegességeit

Felülmulhatatlan minőség!

SPORT

Jövőre a franciák megrendezik a bajnokok tornáját

Elkészült a párizsi labdarugó-világ bajnokság lebonyolítási terve. Ökölvívó világranglista meglepetésekkel. — Tanács Braddocknak. Paolino mint „cirkáló” parancsnok

A newyorki Boxing Commission, az NBC most tette közzé ökölvívó világranglistáját. A ranglistát, mely ugyan csak Newyork állam területére érvényes, általában az egész világon el szokták ismerni. A ranglista érdekessége, hogy azon európai újszólván alig szerepel. Amint egy európai nem mérkőzik az NBC által kijelölt versenyzővel, — elveszett ember. Mint legérdekesebbet megemlíthetjük, hogy eltűnt a középsúlyú ranglista éléről a világbajnok Marcel Thil. Már régen nem versenyzett...

Az NBC rangsorolása a következő:

Légsúly: 1. Small Montana. 2. Jim Warwick. 3. Benny Lynch.
Bantamsúly: 1. Sixto Escobar. 2. Jackie Brown. 3. Baltasar Sangchili.
Pehelysúly: 1. Petey Sarron. 2. Freddie Miller. 3. Henry Armstrong.
Könnyűsúly: 1. Lou Ambers. 2. Howard Scott. 3. Pedro Montanez.
Váltósúly: 1. Barney Ross. 2. Ceferino Garcia. 3. Jack Carrol.
Középsúly: 1. Freddie Steele. 2. Teddy Yarosz. 3. Ken Overlin.
Félnehézsúly: 1. John Henry Lewis. 2. Bob Olin. 3. Al Gainer.
Nehézsúly: 1. Jimmy Braddock. 2. Max Schmeling. 3. Joe Louis.

Braddockról nincsenek valami nagy véleményekkel az amerikai sportújságírók.

— Braddock a világ legrosszabbul menedzselte ökölvívója — írták róla legutóbb is.

Rossnéven vették tőle azt is, hogy mindenféle ürüggyel húzta-halasztotta a Schmelinggel való találkozást napját. Legutóbb ezt írta neki az egyik sportrovatvezető hírlapíró:

— Menj velem mielőbb a szoritóba Jimmy. Lehetőleg még mielőtt érlelmeszedést kapsz. Kedves tanács.

Eredetileg 1937-ben akarták megrendezni a világbajnokságot. 1937-ben ugyanis Párizsban nagy vilákiállítás lesz s a franciák ennek kereteibe akarták illeszteni a világbajnokságot. A FIFA azonban úgy döntött, hogy a világbajnokság 1938-ban lesz s most a franciák 1937-re más futballesemege után néznek. 1937-ben meg akarják rendezni a bajnokok tornáját, amelyet 1930-ban a svájciak rendeztek meg s amelyet akkor az Újpest nyert meg. Erre a bajnoki tornára a franciák nyolc ország bajnokát akarják meghívni. A mérkőzéseket kiesési rendszer szerint akarják lebonyolítani.

A jugoszláv szövetség kimondotta, hogy nem ad ki olyan játékos, akit külföldi egyesület a jugoszláv válogatott portyája során szerződött le. Ilyenformán most nem adják ki Bozovicot, a bal összekötőt, akit az Olimpique Marseille a francia-jugoszláv válogatott mérkőzés után szerződött le.

A FIFA-nak a világbajnokság előkészítésére kiküldött bizottsága ülést tartott a francia fővárosban. A francia Chevalier elnöklése alatt a három francia tag mellett itt volt Schricker dr., a FIFA főtitkára és az olasz Barrassi is.

Előkészítették a világbajnokság lebonyolítási tervét. Eszerint a selejtezőket már 1937 nyarán lebonyolítják, a később kijelölendő országokban. Franciaországban csak a döntő körmérkőzést bonyolítják le. 1938 január hó 15-ére az előmérkőzéseket mindenütt be fog-

ják fejezni. A döntőt június 14 és 19 között rendezik meg. Párizsban előreláthatólag csak 2—3 mérkőzés lesz, a többi mérkőzésre más nagy francia városokban kerül a sor.

Az érdekelt szövetségek részére a következő napokban tájékoztatást adnak ki. Ebben a legsürgősebb értesítés az lesz, hogy a jelentéseket már 1937 február 15-ig kell küldeni a FIFA főtitkársághoz.

Paolino, a „cirkáló”-parancsnok. Paolino Uzcudun, a világhírű spanyol nehézsúlyú ökölvívó, kinek a spanyol polgárháború folyamán már jónéhányszor halálhírért költötték, most mint „cirkáló” parancsnok bukkant fel és tüntette ki magát. Paolino egy halászbárkából átalakított úgynevezett segédcirkálónak a parancsnoka. Rozoga hajójával legutóbb bemezsidkedett néhány kisebb ellenséges kikötőbe, kiszabadított egy sereg fehér túszt és felrobantott egy löszerraktárt.

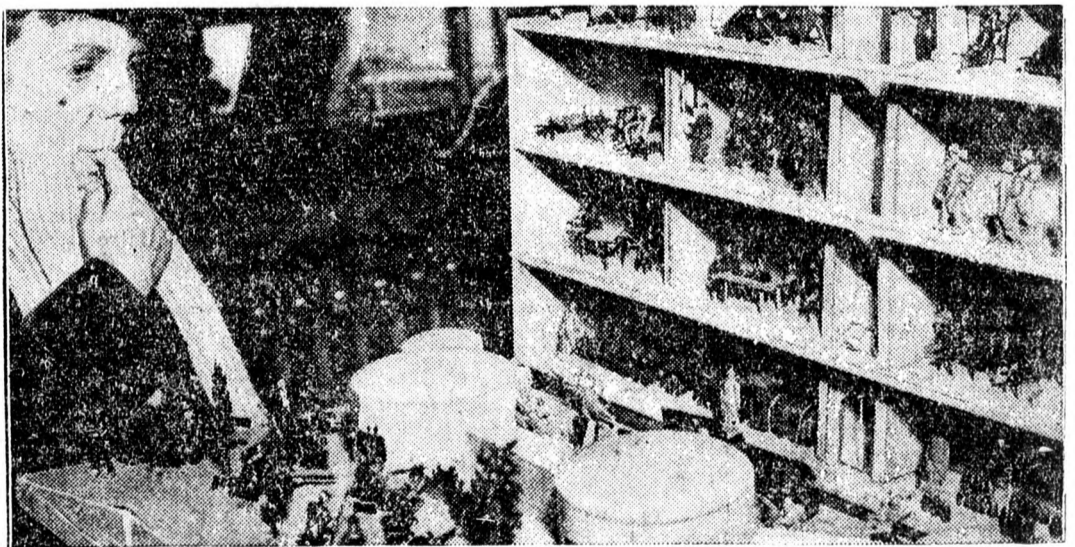
A baszk favágóval, úgy látszik, avízen sem lehet kukoricázni.

Jól szerepelnek a román jégkorongjátékosok. Párizsból jelentik: A Stadiul Roman Bucuresti rugby együttese Vierzonban 8:6 arányban győzött az ottani válogatott ellen.

Vereiséget szenvedett a Telefon Club Lengyelországban. Lembérgől jelentik: A bucuresti Telefon Club jégkorong együttese lengyelországi túrája során a Czarny együttesével mérkőzött és 1:0 arányban vereiséget szenvedett.

Nagyon tud Kanada jégkorong együttese. Párizsból jelentik: Kanada jégkorong együttese a Kimberley Dynamiters első párizsi mérkőzésén nagyszerű játékkal 8:3 (2:0, 4:1, 2:2) arányban gazolta le a nagyrészt kanadaiakból álló Manchester Rapid csapatát. A francia szakkörök megállapítása szerint a győztes kanadai csapat minden eddiginél nagyobb játékerőt képvisel.

Starhemberg herceg az 1937. évi asztali tenisz világbajnokság fővédnöke. Bécsből jelentik: Az osztrák asztali tenisz szövetség az 1937. év február elején Badenben megtartandó világbajnokság fővédnökéül Starhemberg herceget kérte fel, aki a fővédnökséget el is fogadta. Az osztrákok mindent elkövetnek, hogy a világbajnokság megfelelő külöségek között folyjon le és már a sorsolást is ünnepélyes keretek között tartják meg. A sorsolás január 23-án délután öt órakor lesz a sportsarnokban a külföldi államok diplomáciai kiküldöttje előtt.

Modern hadigépek a gyermekjátékok között.

Az idei karácsony a gyermekjátékok között is csak háborus újdonságokat hozott. Tankok, páncélosvonatok, ágyuk mellett felvonult az u. n. Maginot-vonal és a „gázmentes” betonfedezék is. Keresztény szülők azonban nem háborus játékkal, hanem az emberszeretetre nevelő dolgokkal lepték meg gyermekeiket.

Készült a Szepi László-nvmda Rt. körforgógépén. Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény), Cím a kiadóban 10 lel.

Adás-vétel

Eladó
egy szőnyegtisztító és poloskairtó gép, Brasov megyére szóló szabadalommal. Érdeklődni a tulajdonosnál Szabó Rezsónénél, Oradea, Str. Ciorogariu 38. sz.

Ifjúsági könyvek,
jó állapotban olcsón eladók. Oradea, Str. Millerand 3. I-só emelet

Eladó
házak, szőlők, birtokok Popovics iroda, Oradea Str. Vlahuta 6. szám.

Sajáttermésű borok
mindenféle fajtaban a legnagyobb választékban vásárolhatók. Árak 8 leltől 20 lelig. Fülöp borpince, Oradea, Calea Izvorului 6. (Tudománytáborral átellenben.)

Gyomorégés,
és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epebaj ellen biztos hatású a Macotin gyomorpor. Ára 60 lel. Lerakat: Csanda gyógyszerár. Oradea.

Eladó
henteseknek egy töltő gép. Tóth, Oradea, Str. Vasile Conta 4. szám.

1 liter
pecsenye bor 8 lel, rizling 10 lel, gyógyvöröshor 14 lel. Jó Lajos fűszerüzletében. Oradea. Tache Jonescu 24.

Megvételre
keresek egy jó karban levő férfiszabó varrógépet. Oradea, Strada Vladimirescu 29. szám. Rácz.

Lakás

3 szobás
modern lakás, áthelyezés miatt azonnal kiadó. Oradea, Strada Ottenia 15. szám.

Hűtőnfele

Palackozni való
10 éves és még régiebb Saszla, Furmint borok 20 leltől 40 lelig csak Merza Sándor termelőnél kaphatók. Oradea, Str. Pasteur 75.

Ha elegáns,
jó és tartós cipőt akar venni, keresse fel az Apolló cipőszalont. Oradea, Bulev. Reg. Ferdinand No. 12.

Fajtiszta
harci kanári madarak és 14 levelű filodendron eladó. Oradea, Str. Olteanu 8. szám.

Oradeai piac
jól bevezetett ipari vállalat, betegség miatt eladó, esetleg házzal is. Cím a kiadóban.

6 személyes
új majolika tea szőnyeg eladó. Oradea, Str. Lunga 3. szám.

Kaczián pince borai
literenként 9 leltől kezdve kaphatók. Oradea, Str. Regele Carol 24. sz. a.

Leginomabb férfifinget
legolcsóbban árúsít a PFAFF-cég. Sas-pasage

Alkalmazás

Mindenes
jó fizetéssel, azonnal felvétetik. Oradea, Str. Matei Corvin 1. emelet

Perfect főző mindenest
keresek Baia-Marera. — Érdeklődni Oradea, Str. Take Jonescu 41. kapuval szemben.

Mindenes
jó fizetéssel azonnal felvétetik. Oradea, Str. Matei Corvin No. 1. em.

Gyermekszertető
mindenes felvétetik jó bizonyítvánnyal. Cím: Oradea, Str. Sztaroveszky 17-a.